

T.B.M.M.
HAKKARİN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23433
Tarih : 09.01.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

15 Mart 1995 tarihinde İstanbul'un Ümraniye ilçesinde gerçekleşen katliamda yitirilen canların anısına "Ümraniye Katliamı Utanç Anıtı" yapılması ve katliamda hayatını kaybeden mağdur aileler için gerekli maddi ve manevi yardımın devlet tarafından sağlanması için kanun teklifi gerekçesiyle ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Zeynel ÖZEN
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Tarih:	10 Ocak 2023
Esas No:	2/4819

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LIGİ
0 9 Ocak 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 9 Ocak 2023
No: 115 0268

GENEL GEREKÇE

12 Mart 1995 tarihinde Alevilerin çoğunlukta yaşadığı İstanbul Gazi Mahallesi'ndeki üç kahvehane ve bir işyeri kimliği belirsiz kişilerce otomatik silahlarla tarandı. Buradaki saldırı sonucu Dede Halil kaya hayatını kaybetmiş ve 5'i ağır 25'de kişi yaralandı. Olayların ardından çok sayıda Alevi yurttaş, Gazi Mahallesi'nde toplandı, emniyet kuvvetlerinin olaya geç müdahale ettikleri için bir protesto yürüyüşü gerçekleştirdiler. Polislerin yürüyüş yapan grubun üzerine ateş açması sonucu bir kişi yaşamını yitirdi, birçok kişi de yaralandı.

13 Mart'ta yaklaşık 15 bin kişi olayı protesto etmek için gösteri yaptı. Emniyet güçleri kitlenin üzerine yine ateş açtı. Gösteriler sonunda 15 kişi hayatını kaybetti. Aynı gün İstanbul Valiliği Gazi Mahallesi ile iki mahallede daha sokağa çıkma yasağı ilan etti. 14 Mart'ta bölgeye askeri birlikler sevk edildi. 15 Mart'ta olaylar Ümraniye'ye sıçradı. Mustafa Kemal (o zamanki adıyla 1 Mayıs) Mahallesi'nde beş kişinin ölmesi ve 20'den fazla kişinin yaralanması üzerine bu bölgede de sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Gazi ve Ümraniye katliamlarıyla ilgili gerçekleşen davada aralarında tetiği çektikleri görüntülerle kanıtlanan polisler dahil, 20 polis yargılandı fakat hiçbirine ceza verilmedi. Polis memurlarından Adem Albayrak 4 kişiyi öldürmekten 6 yıl 8 ay, Mehmet Gündoğan iki kişiyi öldürmekten üç yıl dokuz ay hapse mahkûm edildi. Cezalar ertelendi. Diğer 18 sanık polisin ise beraatına karar verildi. Yargıtay, Albayrak ve Gündoğdu hakkında verilen karar bozdu. Tekrar görülen dava sonunda Albayrak ve Gündoğdu toplam 4 yıl hapisle cezalandırıldı. Ümraniye Katliamında yakınlarını kaybeden aileler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurdu. Mahkeme Ümraniye'de katledilen beş yurttaşın ailelerine tazminat ödenmesine karar verdi.

Katliamın perde arkasındaki karanlık güçler hiçbir zaman tam olarak açığa çıkarılmadı. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir ile Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'ın daha sonra bakan olarak görev yaptılar.

Ülkemizde toplumsal barışın kalıcı olarak sağlanması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve böyle olası katliamların yaşanmaması için hatırlanıp yüzleşilmesi elzemdir. Bu anlamda Ümraniye katliamında yitirilen canların anısına İstanbul Ümraniye ilçesinde katliamın gerçekleştiği yerde "Ümraniye Katliamı Utanç Anıtı" adında bir anıt inşa edilmelidir. Böylece benzeri katliamların toplumun hafızasından silinmesi engellenmiş olacak; insanlığa karşı işlenen tüm suçlara karşı Devletin bütün organlarıyla karşı olduğu mesajı net bir şekilde verilebilecektir.

Ayrıca bu katliamın yakınlarını yitirenlerin uğradıkları maddi ve manevi zararın giderilmesi bir toplumsal ihtiyaç olarak kendini göstermektedir. Dolayısıyla Ümraniye Katliamında hayatını kaybeden yurttaşlarımızın ailelerine gerekli maddi desteğin verilmesi, çocuklarının eğitim ve sağlık masraflarının karşılanması devletin sorumluluğudur.

Yukarıda belirtilen nedenlerle 12-13 Mart 1995 tarihleri arasında İstanbul Ümraniye'de gerçekleşen katliamda hayatını yitiren yurttaşlarımızın ve toplumun mağduriyetinin giderilmesi amacıyla söz konusu kanun teklifi düzenlenmiştir.

15 MART 1995 TARİHİNDE İSTANBUL'UN ÜMRANİYE İLÇESİNDE GERÇEKLEŞEN KATLIAMDA DOĞAN MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – *Ümraniye katliamında yitirilenlerin anısına İstanbul'un Ümraniye ilçesinde "Ümraniye Katliamı Utanç Anıtı" adında bir anıt yapılacaktır.*

MADDE 2 – *15 Mart 1995 tarihinde İstanbul'un Ümraniye ilçesinde gerçekleşen katliamda hayatını kaybedenlerin ailelerinin 1. derece akrabalarının her türlü sosyal güvenlik ve sağlık harcaması Sağlık Bakanlığı, eğitim çağındaki çocuklarının yüksek öğrenim dahil tüm eğitim masrafları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanacaktır.*

MADDE 3 – *Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.*

MADDE 4 – *Bu Kanunun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.*